

Obsah

I. část Planeta ZEMĚ

Úvod (J. Hlaváč)	8
Země jako superorganismus (A. Markoš)	10
Země a sluneční soustava (J. Filip)	12
Měsíc – neúnavný souputník Země (J. Filip)	16
Země a Slunce (J. Filip)	20
Jsou ve vesmíru planety podobné Zemi? (J. Filip)	24
Když byla Země ještě mladá (J. Hlaváč)	26
Země a život – prvhory (J. Hladil)	30
Země a život – druhotory (M. Košták)	36
Země a život – třetihory (E. Kadlecová)	40
Země a život – čtvrtohory (V. Cílek)	44
Kosmické kořeny Země (V. Cílek)	48
Koevoluce jako princip vývoje prostředí a živých organismů (R. Mikuláš)	50
Cesta do nitra Země (J. Štěpánová)	52
Desková tektonika (J. Štěpánová)	56
Sopečná činnost (J. Štěpánová)	60
Tektonika (J. Adamovič)	64
Vznik a vývoj hornin (J. Štěpánová)	68
Horotvorné procesy (J. Štěpánová)	72
Reliéf Země (J. Karásek)	76
Eroze (J. Karásek)	80
Jeskyně a vápencový kras (J. Kadlec)	82
Solní kras (M. Filippi)	84
Pískovce a skalní města (V. Cílek)	86
Minerály - stavební jednotky Země (M. Filippi)	88
Půda (L. Smolíková)	94
Magnetická síla Země (J. Hlaváč)	98
Historie geografie (P. Holý)	100
Geodetická činnost (P. Holý)	103
Kartografie (P. Holý)	104
Dálkový průzkum Země (P. Holý)	106
Geologický výzkum (M. Fajst)	108
Půdní mikroorganismy (M. Gryndler)	112
Půda jako zdroj živin (K. Blimová)	116
Geologické podloží a flóra (K. Blimová)	118
Rostliny sutí a drolin (B. Mandák)	120
Rostliny skal a stepí (B. Mandák)	122
Geologický podklad a živočichové (J. Hlaváč)	124
Půdní bezobratlí (J. Hlaváč)	126
Adaptace k životu v půdě, podzemních prostorách a sutích (J. Smrž)	132

Život v lese (M. Anděra)	136
Život na polích a loukách (M. Anděra)	140
Život v horách (M. Anděra)	142
Život u vody (M. Anděra)	144
Život na skále a v sutích (M. Anděra)	146
Život v jeskyních a podzemních dutinách (M. Anděra)	148
Život v průmyslové krajině (M. Anděra)	150
Biogeografie (J. Buchar)	152
Říční, krasový a hadcový fenomén (J. Hlaváč)	154
Život na ostrovech (I. Horáček)	156
Biogenní sedimenty (R. Mikuláš)	158
Horniny a činnost živých organismů (R. Mikuláš)	160
Použitá a doporučená literatura	162

II. část ZEMĚ ve společenských souvislostech

Úvod (P. Brzáková)	168
Vznik země a obřady k zajištění plodnosti (O. Kašpar)	170
Země jako filosofický archetyp (Z. Neubauer, T. Škrdlant)	176
Země z hlediska astrologického symbolismu (P. Turnovský)	182
Vztah Keltů k matce Zemi (L. Zítá)	188
Tajemství druidů (V. M. Zítová)	194
Země v tradiční čínské medicíně (J. Arcimovičová)	196
Ájurvéda a pět elementů (P. Brzáková)	202
Zobrazení přírody v Čínské kultuře (O. Lomová)	204
Země a hudba (V. Matoušek)	210
Země jako umělecká inspirace (J. Štěpánová)	216
Imaginace země jako těla (J. Zemánek)	222
Použitá a doporučená literatura	228

III. část ZEMĚ ve službách člověka

Vlastnosti Země a jejich využití	232
Kámen a nástroje (V. Matoušek)	238
Kovová krev Země: rudní ložiska (Z. Pouba, V. Matoušek)	240
Drahé kameny (J. Kouřímský)	244
Zeolity a jílové minerály (V. Matoušek)	248
První radlice (V. Matoušek)	250
Půda – základ lidské civilizace (V. Matoušek, Z. Vašků)	252

Teritorialita (V. Matoušek)	258
Moderní zemědělství (Z. Vašků)	260
Člověk a lesy (Z. Vašků)	262
Krajinný ráz (V. Ložek)	266
Krajinné plánování (V. Ložek)	268
Rekonstrukce krajiny (V. Ložek)	270
Speleologie (V. Cilek)	272
Podzemní dila (V. Cilek)	274
Jeskyně – lidské obydí (V. Matoušek)	276
Stavební materiál a archeologie (V. Matoušek)	280
Použitá a doporučená literatura	284

IV. část ZEMĚ a životní prostředí

Úvod (V. Petříček)	288
Historie péče o životní prostředí (J. Němec, J. Plesník)	290
Půda – obraz působení člověka (V. Ložek)	294
Negativní působení současného zemědělství a lesního hospodářství na krajinu (M. Hošek)	298
Nové útvary na Zemi (J. Němec)	306
Odpady a jedy – nebezpečné stopy lidí na Zemi (P. Kačabová)	308
Právní ochrana země (V. Stejskal)	312
Geologické památky – odkaz budoucnosti (J. Němec)	320
Ochrana jeskyní a péče o ně (J. Hromas)	324
Pečujeme o Zemi (V. Petříček, K. Macháčková)	326
Občanská sdružení v péči o životní prostředí (M. Skalský, V. Petříček)	330
Použitá a doporučená literatura	332
 Přílohy	333
Rejstřík	336
Seznam českých názvů rostlin a živočichů	340
Seznam latinských názvů rostlin a živočichů	345
Terminologický slovník	348
Přehled autorů	350

Geodetická činnost / M. Šimek

Kartografie / P. Hora

Dálkový přístroj / Z. Šimáček

Geologický výzkum / M. Šimek

Plantofilozofický průzkum / M. Šimek

Přírodní památky / M. Šimek

Botanický průzkum / M. Šimek

Geologický průzkum / M. Šimek